

Latviešu Fonda padomes sēdei 1971.g. 25. septembrī:

Šī vēstule, diemžēl, ir vienīgais veids, kā man iespējams piedalīties šajā padomes sēdē. Man patiesi žēl, ka kļūmes un pārpratuma rezultātā esmu iekļuvis situācijā, no kuŗas man nav iespējams godīgi izklūt, lai piedalītos šodienas sēdē.

Iespējams, ka jautājums, kuŗā gribu izteikt savas domas nemaz šajā padomes sēdē nepaceļas. Bet no sarunām, vēstulēm, avižu rakstiem, utt. man radies iespaids, ka Latviešu Fonda padomei par to tomēr būs gribot negribot jārunā. Šis jautājums ir Latv. Fonda un latv. centrālo organizāciju attiecības.

Valdis Muižnieks, Brunis Rubess un Ģirts Kuŗgars aptuveni atcerēsies manus uzskatus no š.g. jūlija sanāksmes Detroitā. Es nesaskatu nekā tāda, kas starplaikā būtu licis man šos uzskatus mainīt. Es mēģināšu tos formulēt iespējami īsi.

1. Latv. Fonds manuprāt nekonkurē ar Ziemeļamerikas Kultūras Fondu vai citiem līdzšinējiem centrālo organizāciju pasākumiem līdzekļu vākšanā. Cilvēki, kas aizdod \$200 vai vairāk gadā Latv. Fondam turpinās ziedot 5 vai 10 vai 20 dolārus Kult. Fondam, ja viņi to darījuši līdz šim.

2. Latv. Fondam nav un nevar būt nekādu pretenziju uz tiem daudzajiem uzdevumiem, kuŗus veic ALA, LNAK, Daugavas Vanagi, Kult. Fonds un citi taml. centrāli iestādījumi. Latv. Fonda vienīgā funkcija ir uzkrāt līdzekļus un tos laiku pa laiku sadalīt latv. kultūras, izglītības un sabiedrisko pasākumu atbalstam. Arī šeit man nav iespējams saskatīt konkurenci ar citām organizācijām.

3. Personīga saskare, neformāla sadarbība un savstarpēja uzticība Latv. Fonda padomes locekļu un centrālo organizāciju darbinieku starpā ir lieliska un veicināma lieta--gluži kā tā ir citu starpā, "kas vaiga sviēdrus tautas druvā lej..."

4. Pašreizējiem centrālo organizāciju vadītājiem ir darba pilnas rokas ar viņu pašu organizācijām, ar lokālajām organizācijām un ar mēģinājumiem noturēt pie dzīvības vai atdzīvināt apsīkušos pasākumus. Es nesaskatu iemesla vēl viņiem uzkraut pienākumus kādā pasākumā, kas pagaidām netaisas apsīkt, t.i., Latv. Fondā.

5. Pašreizējā Latv. Fonda darbības stādijā, labākais atbalsta veids no centrālo organizāciju darbiniekiem būtu viņu pašu iestāšanās par dalībniekiem Latv. Fondā. Tas būtu tiešs un publisks uzticības apliecinājums un pamudinājums citiem sabiedrības locekļiem. Tieši to jau darījuši daži organiz. vadītāji, piemēram Tālvāldis Kronbergs. Lūzdu nepārprotiet: es nekādā gadījumā negribētu uzskatīt dalību Latv. Fondā par jebkādu pienākumu tiem cilvēkiem, kas jau darbojas centrālajās organizācijās. Mēs visi zinām no diezgan garas pieredzes, ka šāda darbošanās nav visai lēts prieks, un daudziem tas ir pat visai dārgs prieks, salīdzinot ar viņu ienākumiem.

6. Ja nākamajā vai aiznākamajā darbības gadā Latv. Fondam ir pietiekami peļņas ienākumi, lai ~~pas~~ apsvērtu līdzekļu piešķiršanu, mans ieteikums Fonda padomei būtu konsultēties, cita starpā, arī ar centrālo organizāciju vadībām. Varbūt, ka vēlāk būtu lietderīgi radīt kādu mehānismu šādas konsultācijas veicināšanai, piem. kādu kopēju komisiju vai taml., bet pagaidām es tiešām tādu vajadzību nesaredzu.

7. Es esmu pret jebkuŗu formālismu vai aparatūru, ko iespējams novērst, piemēram goda prezidijiem, goda biedriem un taml. iestādījumiem. Latviešu Fonds galu galā darbojas tikai vienā, un pie tam samērā šaurā, sabiedriskā darba iecirknī. Manuprāt nevajadzētu šo iecirkni izpuškot ar nepiedienīgām spalvām.

Jānis Rūķis